

ВІЙСЬКОВІ ТА ВІЙНА В НІМЕЧЧИНІ У КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛЬНИХ КОНФЛІКТІВ

Бугайчук О. В., асистент кафедри німецької філології Волинського національного університету імені Лесі Українки
orcid.org/0000-0002-6500-274x

Тел. +380507166076

Email: lena_bohdanova@ukr.net

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Згідно з Бредоу, військові та війна в Німеччині (на відміну від США, Франції чи Великої Британії) все ще залишаються доволі маргінальними темами в дослідженнях та викладанні соціальних наук. Насправді, вимоги до Бундесверу і, відповідно, до професійного профілю солдата значно змінилися. Фундаментальне питання, яке в цьому контексті хвилює політиків та їхніх виборців, пацифістів і солдатів, - це можливість встановлення порядку, який ефективно гарантує захист людей від насильства з боку інших. Це питання старе. Однак на початку XXI століття воно постає по-новому, оскільки зросла загроза для людей з боку інших людей. Будь-яка локальна війна може в будь-який момент перерости в ескалацію і бути експортованою в інші країни. Зображення війни і насильства часто транслюються по всьому світу в режимі реального часу [1, с. 13].

Технології озброєнь продовжують розвиватися на всіх рівнях, від високотехнічних великомасштабних систем до стрілецької зброї. На думку Бредоу, у багатьох конфліктах у найближчому майбутньому братимуть участь не лише державні збройні сили з солдатами, які чітко визнані комбатами (учасниками бойових дій) згідно з міжнародним правом, але й банди, найманці та технопартизани.

До традиційних наземних і морських воєн додалася ще й війна у повітрі. Асортимент озброєнь розширювався все далі і далі, поки не охопив практично всю земну кулю. Військові технології і військова стратегія глобалізували військовий простір. Наслідком цього є втрата значення територіальних кордонів для військових дій. Ядерна зброя і системи її доставки створили щось на кшталт глобального ландшафту безпеки. Відтоді локальні війни завжди повинні розглядатися з точки зору їх впливу на міжнародну систему в цілому і на мир у всьому світі.

Нові війни розвивалися в тіні ядерного протистояння. Народжені з локальних і регіональних конфліктів, вони дедалі більше набували міжнародного характеру.

У глобалізованому та з'єднаному всесвітньою мережею світі національні кордони та великі відстані пропонують лише дуже обмежений захист від дестабілізуючих подій та джерел небезпеки. Сучасні ризики більш різноманітні, дифузні, складні та часто важко передбачувані.

Відповідаючи на запитання, що таке війна, Бернд Хюппауф зазначає, що на це питання існує більш ніж одна відповідь. Відповідь залежить від ставлення респондента. В основі усіх відповідей – боротьба та насильство. Війна змінювалася протягом тисячоліть і все ще змінюється сьогодні. Вона складається з насильства та дискурсу. Протягом століть дискурс переслідував дві цілі, які він пов'язував між собою: розуміння та застосування знань. Історія культури зосереджує свою увагу на обох [6, с. 11].

У системі «війна» можна виділити три рівні: військова боротьба, військовий дискурс та культурна історія війни. Дослідження історії війська мало свій початок в Західній та Центральній Європі та майже виключно зображує війни між державами (або їхніми коаліціями). Війна – це соціальний стан, а мова й образи були частиною війни від самого початку. Вона має специфічний устрій. Погляд на культури світу показує, що немає суспільства без насильства. Немає війни без соціального дискурсу рефлексії, уяви та пам'яті. Дискурс у стані війни. Водночас війна постійно у дискурсі. Військовий дискурс потребує медіа, а вони є посередниками війни та суспільства.

За словами Клауса Клаузевіца, прусського генерал-майора та військового вченого, війна – це «не що інше, як продовження політичних устремлінь зі зміненими засобами». Він розумів війну як історичне явище. За словами військового етика, історія воєн складається з логістики, сутичок і битв, принципів стратегії і тактики. Однак для нього війна завжди і в усі часи була результатом політики, яка її викликала. Тому війну можна зрозуміти лише з точки зору відповідних політичних умов, оскільки вона має щонайбільше власну граматику, але ніколи не має власної логіки.

Від менталітету та культурної історії застосування військової сили до повсякденної історії солдатів і цивільних осіб, усі сфери сучасної історії війська мають сказати своє слово. Отже, війна в історії включає також військових і мирне суспільство. В історії війна відноситься до подій і контекстів у всі історичні епохи і на всіх континентах [7, с. 9].

Німеччина визнала, що залучення збройних сил може бути необхідним, якщо хтось хоче протидіяти кризам у міру їх виникнення, щоб вони не переросли у конфлікти. Завдяки широкому спектру військових і військово-політичних інструментів військові не можуть стримувати або примусово припинити насильство, але також можуть допомогти зменшити причини насильства [3, с. 48].

За Брєклінгом, сучасна держава і регулярна армія пов'язані одне з одним. Завдання військових полягає у тому, щоб ефективним застосуванням фізичної сили зробити ворога нездатним до ведення бою або принаймні реально погрожувати йому це зробити. Готовність померти і вбити за вітчизну, народ, свободу чи безпеку є показником націоналізації людей. Дуже різні стратегії, за допомогою яких політичні системи вербують свій військовий персонал і готують його до служби, є прикладом того, як працює посередництво між особою та державою. Більше, ніж монастир, школа, фабрика чи в'язниця, з різними, іноді суперечливими завданнями, армія виявляється лабораторією соціальної дисципліни [2, с. 9].

Військові слугували вітриною та школою виховання для нації. На війні військовим доводиться боротися з ескапізмом, а у мирний час – з консолідацією, обидва вони мають багатий контекст і були також підхоплені військовою драмою [5, с. 8].

Військовослужбовці Бундесверу зобов'язані своєю присягою вірно служити Федеративній Республіці Німеччина і мужньо захищати права і свободу німецького народу [3, с. 114].

Місія Бундесверу стисло сформульована в актуальній Білій книзі 2016 року про політику безпеки та майбутнє Бундесверу: «Бундесвер є важливим інструментом нашої політики безпеки та оборони. Її мандат випливає із конституційних вимог, а також із цінностей, інтересів та стратегічних пріоритетів Німеччини» [8, с. 90].

На думку Ебенхарда Цорна, німецького генерала у відставці, Німеччині потрібні солдати для наступних завдань:

- для національної оборони та оборони альянсу в рамках НАТО та ЄС;
- для управління міжнародними кризами, включаючи активні військові та цивільно-військові внески;
- для внутрішньої безпеки;
- для національних служб запобігання та підтримки криз та ризиків у Німеччині;
- для послуг в рамках партнерства та співпраці, у тому числі за межами європейських та атлантичних альянсів, а також для гуманітарної допомоги у надзвичайних ситуаціях і стихійних лихах.

Скорочення Бундесверу продовжувалося, і на початку 2011 року призов був призупинений. Ситуація із загрозою також зазнала змін. У листопаді 2015 року Бундесвер відзначив своє 60-річчя. Бундесвер служить у базових операціях, а також в армії альянсу, практикуючи багатонаціональність, тісно співпрацюючи з державними та недержавними, німецькими та міжнародними цивільними учасниками. Сьогодні солдати Бундесверу захищають, воюють, виступають посередниками та допомагають у регіонах усередині та за межами кордонів Альянсу [4, с. 405].

Список літератури:

1. Bredow, W. Militär und Demokratie in Deutschland : Eine Einführung. 1.Auflage. VS Verlag für Sozialwissenschaften, Wiesbaden, 2008. 314 S.
2. Bröckling, Ulrich. Disziplin : Soziologie und Geschichte militärischer Gehorsamsproduktion/ Ulrich Bröckling. – München : Wilhelm Fink Verlag, 1977. – 364 S.
3. Bundeswehr im Einsatz. Katalog zur Ausstellung anlässlich des 15. Jahrestages der ersten Parlamentsmandatierung von bewaffneten Einsätzen der Bundeswehr im Ausland. Hrsg. vom Bundesministerium der Verteidigung, 2009. 116 S.
4. Einsatz ohne Krieg? : die Bundeswehr nach 1990 zwischen politischem Auftrag und militärischer Wirklichkeit : Militärgeschichte, Sozialwissenschaften, Zeitzeugen / im Auftrag des Zentrums für Militärgeschichte und Sozialwissenschaften der Bundeswehr hrsg. von Jochen Maurer und Martin Rink ; 58. Internationale Tagung für Militärgeschichte. Vandenhoeck & Ruprecht GmbH & Co. KG, Göttingen, 2021. – 430 S.
5. Flatz, Roswitha. Krieg im Frieden. Das aktuelle Militärstück auf dem Theater des deutschen Kaiserreichs.. Vittorio Klostermann Frankfurt am Main, 1976. 370 S.
6. Hüppauf, Bernd. Was ist Krieg? : zur Grundlegung einer Kulturgeschichte des Kriegs. Transcript Verlag, Bielefeld, 2013. 562 S.
7. Meier, Niklaus. Warum Krieg? : Die Sinndeutung des Krieges in der deutschen Militärelite 1871 – 1945. Verlag Ferdinand Schöningh, Paderborn, 2012. 354 S.
8. Weißbuch 2016. Zur Sicherheitspolitik und zur Zukunft der Bundeswehr. Hrsg. von Bundesministerium der Verteidigung, Berlin, 2016.